

ANTON POSTL
DOLENJSKI BAROČNI SLIKAR

Pregledna razstava

Dolenjski muzej
Novo mesto

26. september - 2. november 1997

ANTON POSTL

Opozno-baročnem slikarju Antonu Postlu je bilo objavljenih le nekaj skopih virov in še ti so se kasneje izgubili. Kot prišlek se je leta 1769 poročil v Šentrupertu na Dolenjskem in tu imel vsaj do začetka 19. stoletja svojo delavnico. Okoli leta 1790 se mu je pri delu pridružil sin Andrej. Anton Postl je slikal v olju in fresko tehniki. Motivni svet v njegovem slikarstvu so izključno nabožne teme, ki so vsebinsko tako raznolike, da je v 106 katalogskih enotah nad devetdeset različnih motivov. To pa je pomemben kulturnozgodovinski prispevek k poznavanju baročne religioznosti. Postlova dejavnost se najbrž ni omejila le na slikarstvo, kajti podpisi na oltarjih (vsi uničeni) govore v prid domnevi, da je imel Postl podobarsko delavnico, kjer so poleg slikarskih naročil najbrž izvrševali tudi rezbarska dela. Nobena Postlova slika ni podpisana in razen votivnih slik (ex votov) tudi ni datirana. Tako slikarjevega opusa, ki je omejen le na območje Dolenjske, kronološko ni mogoče podrobneje urediti. V okrog 40-letnem delovanju lahko njegovo slikarstvo delimo le na dve obdobji. Prvo se začne sredi šestdesetih let in se v poznih osemdesetih letih 18. stoletja prevesi v kakovostno stagnacijo in zamiranje, na kar opozarjajo freske v Novi Štifti iz leta 1800 in votivne slike iz let 1802 in 1804. Na začetku 19. stoletja je dejavnost ostarelega Postla najbrž zamrla, z njim pa tudi podobarska delavnica, saj je skoraj gotovo, da se je sin Andrej, ki je sodeloval z očetom že okrog leta 1790, oprijel eksistenčno varnejšega poklica učitelja in organista.

Dela Antona Postla so se doslej ocenjevala kot poljudno slikarstvo, ki presega rokodelsko raven in se mu priznava osebni izraz. Nadalje je bilo njegovo delo opredeljeno kot ljudsko ekspresivno in na

Jelovška oprto slikarstvo. Toda sčasoma so prihajala na dan dela, ki so vse bolj opozarjala, da bo potrebno Postlovo slikarstvo na novo ovrednotiti. Na pobudo in s finančno podporo župnijskega urada v Šentrupertu je steklo dokumentiranje na terenu. Rezultati opravljenega dela so bili nadvse zadovoljivi, saj evidentirana dela osvetlujejo dejavnost Antona Postla v dokaj novi luči. Slikarsko solidno grajeni Postlovi liki niso več junaki v smislu visokega baroka, ampak mladostne in v držah razgibane osebe; glavni junaki ne prestajajo več krutih mučeništev. Postl odmerja več prostora realnim tlem, četudi so ta idealizirana in kulisno dekorativna. Sproščnemu razpoloženju in težnji k dekorativni slikovitosti ustreza živahna barvna skala, a barvna lestvica na teh platnih ni kričeca. Postlovo barvitost bi lahko strnili v skupni imenovalec pozno-baročnega provincialno naglašenega rokokojskega razpoloženja. Te lastnosti in tudi posebnosti v Postlovem slikarstvu razkrivajo solidno znanje, ki zajema predvsem čas njegovega prvega obdobja, ki traja do poznih osemdesetih let 18. stoletja.

Postlovo slikarstvo še vedno ostaja v mejah provincialne likovne produkcije, a posebnosti, ki so opazne tudi na novo odkritih delih, ga potrjujejo kot osebnost z izdelanim slogom. Izkazalo se je, da ne izhaja iz delavnice freskanta Franca Jelovška, temveč da se je formiral v neki solidni delavnici, kjer je bila oltarna slika v olju še vedno najpomembnejša slikarska naloga. Glede na stanje slikarstva v obravnavanem času, ki je v glavnem živelo na izkušnjah preteklosti in v cehovsko utesnjenih krogih, lahko Postla zaradi njegovega osebnega izraza in velike produkcije prištejemo k pomembnim predstavnikom pozno-baročnega slikarstva v Sloveniji.

KRST V JORDANU, pred restavriranjem, Blečji Vrh

Otvoritev razstave je omogočil tudi:

Izdal in založil Župnijski urad Šentrupert
Besedilo Ferdinand Šerbelj
Realizacija STUDIO 5

Šentrupert, september 1997